

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ing. Viery Horčicové a soudců JUDr. Vladimíra Gabriela Navrátila a JUDr. Jaromíra Klepše ve věci

žalobkyně: **A. M.**
zastoupena advokátem Mgr. Lukášem Hojdnem, LL.B.
sídlem Francouzská, 101 00 Praha 2

proti
žalovanému: **Ministerstvo zdravotnictví**
sídlem Palackého náměstí 375/4, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí ministra zdravotnictví č. j. MZDR 19222/2024-4/PRO z 8. 10. 2024

takto:

- I. Rozhodnutí ministra zdravotnictví č. j. MZDR 19222/2024-4/PRO z 8. 10. 2024 **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení 12 342 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejího zástupce, advokáta Mgr. Lukáše Hojdna, LL.B.

Odůvodnění:

1. Vymezení věci.

1. Podstatou věci je otázka, zda žalobkyně splnila podmínky pro poskytnutí jednorázové peněžní částky 300 000 Kč za protiprávně provedenou sterilizaci podle zákona č. 297/2021 Sb., kterou jí žalovaný (resp. ministr zdravotnictví) napadeným rozhodnutím nepřiznal.

2. Ministr v napadeném rozhodnutí uvedl, že z žalobkyniny zdravotní dokumentace zjistil, že žalobkyně byla sterilizována 3. 11. 2004 v nemocnici v Chomutově. Součástí dokumentace jsou dvě žádosti o sterilizaci: z 25. 7. 2004 a 2. 11. 2004, obě odůvodněné žalobkyniným věkem a počtem dětí. Žalobkyně též podstoupila 25. 10. 2004 předoperační vyšetření z důvodu indikované sterilizace, a právě z tohoto důvodu nastoupila 3. 11. 2004 do nemocnice, kde jí byl proveden právě jen tento zákrok. Ministr nesouhlasil s žalobkyní, že by podepsané dokumenty neobsahovaly poučení o sterilizaci a jejích následcích. Písemným vyličením všech myslitelných detailů poučení pacienta o zákroku ze strany zdravotnického personálu by došlo k administrativnímu zahlcení nejen zdravotníků, ale především pacientů. K srozumitelnému vyličení všech detailů má zdravotnický personál využít především ústní formu. Ministr připustil, že došlo k porušení právních předpisů účinných v době provedení sterilizace, neboť ta nebyla projednána sterilizační komisí, avšak důležité je, že žalobkyně udělila se sterilizací svobodný souhlas prostý omylu.

2. Průběh soudního řízení.

3. Žalobkyně v žalobě odmítla tvrzení žalovaného, podle něž jí bylo známo, že po zákroku již neotěhotní. Popsala, že se dostavila do nemocnice výhradně proto, že jí lékaři během poslední hospitalizace několikrát sdělili, že po porodu musí za účelem zachování svého zdraví podstoupit další lékařský zákrok. Zdravotní personál jí nikdy nic srozumitelně nevysvětlil, pouze jí předložil k podpisu „určité papíry“. Žalobkyně těmto dokumentům vůbec nerozuměla, pouze důvěřovala lékařům, jakožto odborníkům, že pro ni chtějí to nejlepší. K tvrzení žalovaného, že se „*měla možnost se optat na vše, co se jí jevílo jako důležité*“, namítla, že zdravotní personál má povinnost své pacienty aktivně poučovat, a ne pouze čekat na jejich otázky. Žalobkyně poukázala na to, že součástí zdravotnické dokumentace je sice písemnost „LPSK sterilizace“, v žádném případě však nejde o řádné poučení vyžadované právními předpisy. Tento dokument je natolik strohý a obecný, že ho nelze považovat za dostačující. Navíc je v něm výslovně uvedeno, že „*[o]dstranění jednoho vaječníku, případně vejcovodu nevede zákonitě k nemožnosti otěhotnět.*“ V dokumentaci se nachází také písemnost označená jako „*LOOKONIZACE (ošetření či plastika děložního čípku)*“, ale ta poučuje žalobkyni o zákroku zcela odlišném od sterilizace. Ze skutkových zjištění tak nelze usuzovat, že měla žalobkyně dostatek informací, na jejichž základě mohla vyslovit svobodný a kvalifikovaný informovaný souhlas. Nakonec upozornila žalobkyně na to, že dle § 27a zákona o péči o zdraví lidu bylo ke sterilizaci třeba předchozí schválení sterilizační komisí, k tomu však nedošlo.
4. Žalovaný ve vyjádření k žalobě setrval na názoru vyjádřeném v napadeném rozhodnutí. Zdůraznil, že informace o ireparabilitě zákroku plyne již ze znění žádosti o sterilizaci, kterou nelze vykládat jinak, než že zákrok je trvalý. Žalobkyně také v minulosti podstoupila umělé přerušování těhotenství, při němž jsou ženy povinně poučovány o antikoncepčních metodách a prostředcích, mezi něž patří i sterilizace. Žalovaný argumentoval, že poučení pacientky nemuselo být v době žalobkyniny sterilizace písemné. Za dominantní formu poučení se považuje to ústní, při němž lékař srozumitelně vysvětlí pacientovi plánovaný zákrok. Také Nejvyšší soud v rozsudku 25 Cdo 3100/2021 z 20. 1. 2023 shledal, že informovaný souhlas se uděluje především ústně a že z absence zápisu nelze usuzovat na jeho neexistenci. Zásadně tak postačuje forma ústní, případně i konkludentní souhlas se zákrokem vyjádřený takovou spoluprací pacienta, která nevzbuzuje pochybnosti o jeho odhodlání podrobit se navržené léčbě. Žalovaný rovněž uvedl, že uvedení věku a počtu dětí považuje za dostatečné

odůvodnění žádosti o sterilizaci. K námitce týkající se absence protokolu sterilizační komise podotkl, že tato skutečnost nemá vliv na žalobkyninu vůli sterilizaci postoupit.

5. Při soudním jednání 19. 12. 2024 oba účastníci stručně zopakovali obsah dosavadních podání a setrvali na svých návrzích. Žalobkyně navíc zdůraznila, že první žádost o sterilizaci podepsala jen několik hodin před spontánním porodem, takže v té době nemohla projevit svobodnou vůli. Žalobkyně navrhla v žalobě několik důkazů, ale všechny jsou součástí správního spisu, jímž se dokazování neprovádí (rozsudek NSS 9 Afs 8/2008, č. 2383/2011 Sb. NSS z 29. 1. 2009).

3. Posouzení věci.

6. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán [§ 75 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále „s. ř. s.“)], jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti; přitom vycházel ze skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí.
7. Účastníci řízení se shodují na tom, že žalobkyně byla sterilizována 3. 11. 2004 v nemocnici v Chomutově, což je zřejmé také ze zprávy ošetřujícího lékaře vystavené 5. 12. 2004: podle ní byla žalobkyni 3. 11. 2004 „[o]bvyklým způsobem provedena sterilizace“. Spor mezi účastníky je pouze o to, zda byla sterilizace provedena protiprávně, nebo nikoli.
8. Podle § 3 zákona č. 297/2021 Sb. se *sterilizací v rozporu s právem pro účely tohoto zákona rozumí zdravotní výkon zabraňující plodnosti, k jehož provedení oprávněná osoba neudělila souhlas, nebo souhlas udělila při takovém porušení právních předpisů upravujících v rozhodném období provedení zdravotního výkonu zabraňujícího plodnosti anebo za takových okolností, jež vylučují nebo vážně narušují svobodu a prostotu omylu uděleného souhlasu* (odst. 1). *Porušením právních předpisů a okolnostmi podle odstavce 1 se rozumí zejména působení na oprávněnou osobou v podobě jakéhokoli nátlaku, donucení či přesvědčování, aby se zdravotnímu výkonu zabraňujícímu plodnosti podrobila, jakož i skutečnost, že oprávněná osoba nebyla srozumitelným způsobem a v dostatečném rozsahu informována o svém zdravotním stavu a o účelu, povaze, předpokládaném přínosu, možných důsledcích a rizicích navrhovaného zdravotního výkonu a o jiných možnostech řešení zdravotního stavu, jejich vhodnosti, přínosech a rizicích* (odst. 2).
9. Podmínkami pro vznik nároku na jednorázovou peněžní částku za protiprávně provedenou sterilizaci podle zákona č. 297/2021 Sb., včetně rozsahu povinnosti správních orgánů při zjišťování skutkového stavu a tomu odpovídajícími nároky kladenými na žadatelky v rovině povinnosti tvrzení a důkazní, jakož i významem žadatelčina informovaného souhlasu, se podrobně zabýval NSS v rozsudku **9 As 61/2023** ze 4. 7. 2024. Z tohoto rozhodnutí soud vychází také v nynější věci, jeho odůvodnění do značné míry přejímá a v podrobnostech na ně odkazuje.
10. NSS předeslal, že je třeba stanovit rozumnou rovnováhu mezi povinnostmi tvrzení a důkazní žadatelek a povinností správního orgánu zjistit stav věci bez důvodných pochybností v rozsahu nezbytném pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, jak mu výslovně ukládá § 3 a dále § 50 odst. 2 a 3 správního řádu. Účelem zákona č. 297/2021 Sb. totiž podle jeho důvodové zprávy je vyrovnaní se státu s jeho předchozími pochybeními, která vedla k zásadnímu zásahu do základních práv žen, jež byly sterilizovány bez patřičného souhlasu. Mezi tato pochybení patřilo zejména to, že stát

nepřijal dostatečnou úpravu informovaného souhlasu s prováděním sterilizací a v některých případech dokonce sociální pracovníci k podstoupení sterilizace motivovali. Přijetím tohoto zákona tak stát svoji odpovědnost výslovně uznal, a to s cílem zajistit efektivní prostředek nápravy, konkrétně zajistit odškodnění obětí protiprávních sterilizací, kterého není možné dosáhnout běžnými prostředky ochrany práv. Právě v tomto kontextu je třeba hodnotit podmínky pro vznik nároku na jednorázovou částku.

11. V souvislosti s rozložením důkazního břemene i zákonodárce naznal, že prokázání oprávněnosti nároku, konkrétně podstoupení sterilizace v rozporu s právem, může být vzhledem k uplynulé době, citlivé až intimní povaze zákroku (o němž se žena patrně nebude často šířit mimo kruh úzké rodiny) a celkovému zranitelnému postavení poškozených, velice obtížné. NSS dovodil, že „[o]proti běžným řízením o žádostech, často dokonce formulářových či s jasně právně definovanými náležitostmi, totiž nebude pro žadatelky z ustanovení zákona č. 297/2021 Sb. intuitivně zřetelné, jakým způsobem a do jakého standardu je nezbytné [takové události] vlastně prokazovat. [...] S ohledem na výše podrobně vymezená východiska je naopak nutné, aby žadatelkám – typicky právním laikům – byla srozumitelným způsobem dána skutečná příležitost svá tvrzení prokázat, resp. přispět ke zjištění stavu věci. [...] Aplikace zákona č. 297/2021 Sb. způsobem skutečně zajišťujícím účinné napravení vzniklého stavu vyžaduje, aby žalovaný srozumitelným způsobem žalobkyni vysvětlil, že musí svá tvrzení dostatečně specifikovat a v co největší míře podpořit všemi dostupnými dokumenty, které má k dispozici, resp. požádat ji, aby veškeré takové dokumenty (či jiné důkazy) alespoň označila, aby si je mohl sám žalovaný vyžádat [...]“.
12. Správný postup v řízení popsal NSS v bodech 35 a 36 rozsudku 9 As 61/2023. Správní orgán musí nejprve posoudit žádost s ohledem na náležitosti uvedené v § 6 odst. 1 zákona č. 297/2021 Sb., tedy zda obsahuje vylíčení rozhodných skutečností včetně označení zdravotnického zařízení a data, kdy k protiprávní sterilizaci došlo. Žadatelku současně srozumitelným způsobem poučí o možnostech, jak svá tvrzení podložit, konkrétně jaké dokumenty či jiné důkazy (například svědeckými výpověďmi) může za tím účelem označit. Následně správní orgán začne v souladu se zásadami materiální pravdy a vyhledávací činit kroky ke zjištění stavu věci bez důvodných pochybností, a za tím účelem si vyžádá všechny relevantní podklady včetně zdravotnické dokumentace podle § 6 a 7 zákona č. 297/2021 Sb., případně provede svědecké výslechy za účelem ověření žadatelkou představených tvrzení.
13. NSS shrnul, že k zamítnutí žádosti z důvodu neprokázání naplnění hmotněprávních podmínek nároku mohou správní orgány přistoupit ve třech případech. Za prvé, pokud správní orgán obstará zdravotnickou dokumentaci, z níž zjistí, že ke sterilizaci žadatelky buď nedošlo, nebo ta nebyla protiprávní (typicky byla provedena na základě jejího nezpochybnitelného informovaného souhlasu), a současně nic nebude nasvědčovat nedůvěryhodnosti takové zdravotnické dokumentace. Druhým případem zamítnutí žádosti poté bude situace, kdy i navzdory neexistenci zdravotnické dokumentace nebudou tvrzení žadatelky o peněžitou částku na první pohled hájitelná a pokud správní orgán ani přes případné vlastní kroky ke zjištění stavu věci nezjistil nic, co by nasvědčovalo jejich důvěryhodnosti. Konečně třetím případem zamítnutí žádosti poté bude situace, kdy žadatelka sice předstře hájitelná a na první pohled pravděpodobná tvrzení, správní orgán je však zpochybní a prokáže, že existuje jiné objektivní vysvětlení popsanych dějů a skutečností.
14. Zdejší soud v rozsudku 14 Ad 3/2024 z 19. 6. 2024 vyložil, že obsah informovaného souhlasu se odvíjí také od povahy chirurgické sterilizace. Jde o trvalou (téměř nevratnou) formu

antikoncepce, jež se u ženy provádí zpravidla chirurgickým přerušením vejcovodů. Sterilizace je závažným zásahem do fyzické integrity a reprodukčního zdraví člověka. Týká se jedné ze základních tělesných funkcí lidských bytostí, a tedy mnoha aspektů osobní integrity jednotlivce, včetně jeho fyzické a duševní pohody a emocionálního, duchovního a rodinného života (rozsudek Evropského soudu pro lidská práva č. 18968/07, *V. C. proti Slovensku* z 8. 11. 2011). Sterilizace také není zákrok, který by byl medicínsky nezbytný pro zachování nebo zlepšení zdraví pacientky. Tyto účinky může mít pouze nepřímo. Bývá tak indikována v situacích, kdy by další těhotenství bylo pro ženu nebezpečné. Metod antikoncepce je však mnohem více, včetně neinvazivních. U chirurgické sterilizace je tak zcela nezbytné, aby byl souhlas skutečně informovaný. Již odborná literatura z roku 2004 konstatovala: „Obecně je přijímán názor, že čím méně je zákrok pro zachování života a zdraví pacienta nezbytný, tím důkladnější poučení je pro legální provedení zákroku nutné.“ (Jirka, V. *Tzv. informovaný souhlas pacienta s lékařským zákrokem jako nezbytný předpoklad přípustnosti zásahu do jeho tělesné integrity*. Právní rozhledy, 2004, č. 15, s. 564-570). Pacientka proto musí být řádně poučena nejen o účelu a povaze sterilizace, jakož i o jejích důsledcích a rizicích ale také o možných alternativách a jejich výhodách a nevýhodách.

15. V nynější věci si žalovaný obstaral žalobkyninu zdravotnickou dokumentaci. Její součástí jsou dvě žádosti o sterilizaci, datované 25. 7. 2004 a 2. 11. 2004. Obě jsou obsahově shodné, velmi stručné a sepsané na stroji s výjimkou žalobkynina vlastnoručního podpisu. Žádosti obsahují větu „Žádám o provedení sterilizace t.j. takové operace, abych již neotěhotněla.“, a dále poznámky „por. 5/5“ a „AB. 1x spont.“, které patrně odkazují na počet žalobkyniných porodů, resp. potratů. V žádostech se nenacházejí žádné další informace o samotném zákroku či jeho následcích. Žalobkyně podepsala žádost (alespoň tu první) s velkým předstihem před zákrokem, ale její obsah nespĺňuje požadavky § 3 odst. 2 zákona č. 297/2021 Sb., zejména nevysvětluje, v čem sterilizace spočívá, nepostihuje aspekt nevratnosti tohoto zákroku a nepopisuje žádné alternativy. Samotná formulace „abych již neotěhotněla“ nevylučuje, že může jít o zákrok dočasný, např. o vratnou formu antikoncepce. V žádostech je sice uveden (strojově předvyplněn) žalobkynin věk a počet porodů, ale tyto údaje nejsou výslovně vztaženy k předmětu žádosti a soudu z ničeho nevyplývá, že by představovaly důvody žádosti. Zdejší soud navíc již v rozsudku 14 Ad 3/2024 vyložil, že obecně jistě není na závalu, aby pro žádosti existovaly předtištěné formuláře. Svědčí to však o určité automatickosti či běžnosti úkonu, pokud jsou pro něj připravené formuláře. To však není příliš slučitelné se závažností zákroku, kterým sterilizace je. Ke sterilizaci by mělo docházet pouze po pečlivém zvážení zákroku pacientkou, jejíž rozhodnutí bude následovat po zevrubném rozhovoru s lékařem, ve kterém budou rozebrány všechny důsledky, rizika a alternativy.
16. Kromě žádostí obsahuje zdravotnická dokumentace také dvoustránkovou písemnost nazvanou „LOOP KONIZACE (ošetření či plastika děložního čípku)“ (sic), datovanou 2. 12. 2004 a podepsanou žalobkyní. V závěrečné části tohoto předtištěného informačního dokumentu se nachází drobná kolonka obsahující navržený zákrok, kde je rukou dopsáno „LKSP sterilizace“. Tento dokument poučuje žalobkyni o důvodech, možných komplikacích a následcích odstranění části děložního čípku, ale sterilizaci kromě onoho vpisku vůbec nezmiňuje. Podpis tohoto dokumentu žalobkyní, včetně neurčitěho prohlášení, že byla „srozumitelně seznámena s důvody operaci i možnými komplikacemi“, tak nedokládá řádné poučení o povaze sterilizace, jejích důsledcích, rizicích a alternativách. Struktura tohoto dokumentu naopak posiluje pochybnosti o korektnosti postupu nemocnice a také

žalobkyninu verzi, že se celou dobu domnívala, že bude hospitalizována kvůli odlišnému zdravotnímu zákroku.

17. Pro úplnost soud podotýká, že v době podepsání první žádosti o sterilizaci (26. 7. 2004) podepsala žalobkyně také třístránkový dokument označený „*LAPAROSKOPIE (vyšetření dutiny břišní)*“. Ani on nehovoří výslovně o sterilizaci, ale počítá s různými (jinými) variantními zákroky. Poučuje sice žalobkyni, že operace může být rozšířena také na odejmutí vejcovodů či vaječníků, ale zároveň uvádí, že „[o]dstranění jednoho vaječníku, případně vejcovodu nevede zákonitě k nemožnosti otěhotnět či k ukončení menstruačního cyklu.“ Kromě toho je ze zdravotnické dokumentace zřejmé, jak žalobkyně správně poukázala, že tuto žádost podepsala v těsné časové souvislosti se spontánním porodem, kvůli němuž byla tehdy hospitalizována, a lze tak úspěšně pochybovat o tom, zda mohla v tu chvíli projevit svobodnou vůli a kvalifikovaně učinit takto zásadní životní rozhodnutí.
18. Ministr v napadeném rozhodnutí opírá svůj závěr také o nespecifikované vyšetření před operací. Proto soud jen stručně poznamenává, že ani předoperační vyšetření z 25. 10. 2004 se o sterilizaci nezmiňuje. Na vložce gynekologického vyšetření z 2. 11. 2004 je uvedena zmínka „*Z: Sterilisatio indicata*“, ale tato písemnost jednak nenese žalobkynin podpis, jednak nelze u průměrného pacienta předpokládat znalost latinských výrazů.
19. Žádný z těchto dokumentů tedy neobsahoval srozumitelné a dostatečné informace o účelu, povaze, předpokládaném přínosu, možných důsledcích a rizicích sterilizace o jiných možnostech řešení zdravotního stavu, jejich vhodnosti, přínosech a rizicích, jak vyžaduje zákon č. 297/2021 Sb. Odpovědnost za získání těchto informací nelze přenášet na pacientku s argumentem, že se měla možnost na vše zeptat, a už vůbec se nelze spoléhat na to, že žalobkyni vysvětlil vše potřebné v minulosti nějaký jiný lékař, jako to činí žalovaný. Poskytnout tyto informace byl povinen zdravotnický personál, a to v přímé souvislosti s plánovaným zákrokem. Na základě informací, jejichž poskytnutí vyplývá ze správního spisu, žalobkyně nemohla udělit se sterilizací svobodný a kvalifikovaný souhlas.
20. Ministr v napadeném rozhodnutí zdůraznil význam ústního vysvětlení ze strany zdravotnického personálu. Lze s ním snad souhlasit v tom, že do písemného poučení nelze beze zbytku zahrnout všechna myslitelná poučení o účelu, povaze, důsledcích, alternativách a rizicích zákroku sterilizace, aby poučení nebylo napadnutelné z hlediska své úplnosti. Poučení poskytnutému žalobkyni však soud, a koneckonců ani žalobkyně, nevyčítá, že nedostalo takovému nadpozemskému ideálu, nýbrž to, že v něm nebylo uvedeno téměř nic. A žádná část správního spisu nenasvědčuje tomu, že bylo žalobkyni poskytnuto dostatečné poučení ústní formou. V této souvislosti soud též podotýká, že s písemnou formou poučení počítala již směrnice ČSR č. LP-252.3-19. 11. 71 ze 17. 12. 1971, podle jejíhož § 11 po schválení sterilizace komisí *odepíše osoba, u níž má být sterilizace provedena, popřípadě její zákonný zástupce (opatrovník), prohlášení, že s provedením sterilizace souhlasí a že bere na vědomí písemné poučení o tom, do jaké míry je sterilizační zákrok reparaibilní* (podtrhl soud). Odkaz žalovaného na rozsudek Nejvyššího soudu 25 Cdo 3100/2021 z 20. 1. 2023, obsažený ve vyjádření k žalobě, nemá na posouzení nynějšího případu vliv, jelikož toto rozhodnutí se nezabývá specifickou oblastí sterilizací. Navíc i ono připouští, že v některých případech je písemná forma poskytovaných údajů nezbytná, a v těch ostatních klade na ústní poučení nároky, jejich splnění v nynější věci zjištěno nebylo.
21. Žalobkyně ve správním řízení i žalobě tvrdila, že jí nebyla známa skutečná povaha zákroku, kvůli němuž má být hospitalizována, nedostalo se jí žádného poučení o plánované sterilizaci,

ale pouze jí byly předloženy k podpisu listiny, jimž nerozuměla. Žalobkyně podle svého tvrzení důvěřovala lékařům, že pro ni chtějí to nejlepší, a podstoupila lékařský zákrok, jenž měl být nezbytný pro zachování jejího zdraví. Tento popis událostí – jenž mimochodem odpovídá řadě jiných případů posuzovaných zdejším soudem, kvůli nimž byl právě přijat zákon č. 297/2021 Sb. – má oporu ve zdravotnické dokumentaci, která neobsahuje řádné písemné poučení, a také v některých dalších podezřelých okolnostech. Mezi ty patří zejména poučení o odlišných lékařských zákrocích, jež byla žalobkyni v těsné časové souvislosti s podpisem žádostí o sterilizaci předložena a jež podepsala (nespecifikované vyšetření dutiny břišní, loop konizace), ale také absence předchozího schválení sterilizace ze strany sterilizační komise (srov. s. 5 napadeného rozhodnutí). Za této situace by soud považoval za naprosto nepřiměřené a v rozporu s výše popsány principiálními zákona č. 297/2021 Sb., aby žalobkyně musela prokazovat negativní skutečnost spočívající v tom, že nebyla před 20 lety řádně ústně poučena. Zdejší soud ostatně již v rozsudku 14 Ad 3/2024 připomněl, že „[s]kutečnost, že pacientka byla řádně poučena a souhlas byl tak informovaný, má povinnost prokázat zdravotnické zařízení (viz Doležal, T., Doležal A. Informovaný souhlas ve zdravotnictví. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2023, s. 307).“ Žalovanému ovšem nic nebránilo, aby tuto skutečnost prokázal, avšak ani se o to nepokusil, a namísto toho se spokojil nepodloženou spekulací, že žalobkyně byla o všem potřebném poučena ústně.

4. Závěr a náklady řízení.

22. Žalobkyně sice v průběhu čtyř měsíců dvakrát podepsala formulářovou žádost o sterilizaci (naposled den před zákrokem), v níž byla předvyplněna věta, „abych již neotěhotněla“, a zmínka o sterilizaci se nachází také v poučení o plánované operaci – odstranění části děložního čípku. Ze zdravotnické dokumentace však nevyplývá, že by žalobkyně byla srozumitelně a dostatečně poučena o povaze zákroku, jeho důsledcích, rizicích a alternativách, jak vyžaduje zákon. Žalobkyně tak neudělila k provedení sterilizace řádný informovaný souhlas. Žalovaný nerespektoval již setrvalou judikaturu správních soudů k zákonu č. 297/2021 Sb. a žalobkyně má pravdu, že dosud zjištěný skutkový stav odůvodňuje závěr, že sterilizace byla žalobkyni provedena protiprávně ve smyslu tohoto zákona. Soud proto napadené rozhodnutí zrušil pro nezákonnost (§ 78 odst. 1 s. ř. s.) a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.), v němž bude vázán právním názorem soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
23. O nákladech řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně měla ve věci plný úspěch, proto má proti žalovanému právo na náhradu nákladů řízení, jež sestávají z nákladů zastoupení advokátem (od placení soudních poplatků byla žalobkyně osvobozena). Jejich výši soud určil v souladu s vyhláškou Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném ke dni provedení jednotlivých úkonů, a jsou tvořeny odměnou za tři úkony právní služby po 3 100 Kč: převzetí a přípravu zastoupení, sepsání žaloby, účast při jednání před soudem [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), d) a g)], paušální náhradou hotových výdajů 300 Kč za každý z těchto tří úkonů (§ 13 odst. 4) a částkou 2 142 Kč odpovídající DPH v sazbě 21 %, neboť žalobkynin zástupce vykonává advokacii jako společník subjektu, jenž je plátcem DPH. Žalobkyniny náklady řízení tak činí 12 342, a žalovaný je povinen nahradit je žalobkyni v přiměřené 30denní lhůtě k rukám jejího zástupce (§ 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve spojení s § 64 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 6, Brno, a to v tolika vyhotoveních (podává-li se v listinné podobě), aby jedno zůstalo soudu a každý účastník dostal jeden stejnopis. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz v rámečku Rychlé odkazy – Úhrada soudních poplatků.

Praha 19. prosince 2024

JUDr. Ing. Viera Horčicová
předsedkyně senátu